

ſaadanne Møller ſkulde kunne male for Fremmede. Det er iøvrigt tidligere erindret, at den Ret, ſom Sædegaardene havde til at bygge Møller, er bleven ſaa lidet benyttet, at, hvor der var gode Møller i Nærheden, der fandt Sædegaardenes Eiere ſig bedſt tjente med at lade male hos dem, iſtedetfor ſelv at anlægge Møller.

Ordføreren (Dahl): Naar man er imod denne Lov i det Hele, ſaa følger det ſig af ſig ſelv, at man ogſaa maa være imod de Ændringer, ſom ere vedtagne paa et andet Sted, og med hvilke Loven er kommen tilbage til os. Er man derimod for Loven i Almindelighed, navnlig for den, ſaaledes ſom den er kommen hertil fra det andet Thing, ſaa forekommer det mig ikke, at de Ændringer, der ere vedtagne i Folkeſtinget, ere ſaa væſentlige, at man derfor ſkulde udſkyde Sagen, eller ſøge at bringe den tilbage paa det Standpunkt, hvorpaa den engang har ſtaaet her i dette Thing. Den ærede Minoritet ſagde, at han ikke antog, at Thinget vilde fravige, hvad det engang havde vedtaget. Men Thinget har aldeles Intet vedtaget med Henſyn til de Forſlag, ſom her ere ſtillede; thi de have egentlig ſlet ikke været ſtillede her. Der har vel her været ſtillet et Forſlag om Næringsbrugene, men intet ſaadant Forſlag ſom det, der nu er vedtaget paa et andet Sted, og ſom er kommet til os. Han har endvidere ſagt, at der ikke er bleven det allermindſte tilbage, ſom kunde kaldes Beſtyttelse for Møllerne; han har yttret, at Enhver nu kan faae Lov til at male til eget Næringsbrug, Enhver kan faae Bevilling dertil, og alſaa er der ikke den mindſte Beſtyttelse for Møllerne. Jeg troer alſaa, at efter ſaadanne ſtarke Udtalelſer er det retteſt at ſee paa, hvad det da maatte være for forſkrækkelig ſtore Forandringer, der ere foregaaede i Loven. Hvori beſtaaer da diſſe forſkrækkelig ſtore Forandringer? Jeg ſkal tillade mig at paapege dette. Saaledes ſom Forholdene vare efter den tidligere Lovgivning, maatte man ſjelne mellem Møllernes Berettigelse i Kjøbstæderne og paa Landet. Paa Landet kunde man kun faae Tilladelse til at anlægge Møller, naar det var beviſligt, at der var Mølletrang tilſtede; i Kjøbstæderne kunde man faae Tilladelse til at

anlægge Møller, naar vedkommende Regjeringsautoriteter fandt det tilraadeligt. Lovforſlaget — jeg taler her med Henſyn til den Tid af 10 Aar — gaaer ud paa, at det i det Væſentlige ſkal, hvad Landet angaaer, med den Undtagelſe, der er omtalt i § 2, med Henſyn til Formaling til Brug i egen Huusholdning, være uforandret, ſaaledes at der i diſſe 10 Aar ikke ſkal ſee nogenſomhelſt Forandring; thi det maa vel erindres, at Miniſteriet eller Regjeringen ikke kunde tilſtede, at Møller bleve anlagte paa Landet, uden at der var Mølletrang; Regjeringen turde ikke give Næringsbrugere Tilladelse til at anlægge Mølleværter til deres egen Næringsdrift, uden at det var beviſt, at der paa det givne Sted var Mølletrang. I Kjøbstæderne derimod var Forholdet ſaaledes, ſom jeg har anført, at Regjeringen gav Tilladelse dertil, naar den fandt det tilraadeligt, og dette Forhold har man nu i det andet Thing antaget at ſulle vedblive, men ingenlunde i ſin Almindelighed. Det er alſaa en Indſtrænkning i den hidtil beſtaaende Frihed; det er ikke vedtaget i det andet Thing, eller anført i Loven, at Regjeringen ſkal være berettiget til uden videre at give Bevilling til Anlæg af Møller i Kjøbstæderne, ſaaledes ſom den, vel at mærke, hidtil har været berettiget dertil, men kun at Regjeringen ſkal være berettiget til at give viſſe Næringsbrugere den. Det er alſaa, forekommer det mig, en ikke ringe Indſtrænkning i den nu beſtaaende Frihed, at der kun ſkal kunne gives Tilladelse til Anlæg af Møller i Kjøbstæderne til ſærligt Møllebrug, naar vedkommende Møllere ikke ſelv ville anlægge dem. Alſaa er den væſentlige Forſjel — og det maa jeg bede vel erindret — den, at Regjeringen kun har faaet en Deel af den Ret, den før havde, til for Kjøbstædernes Vedkommende at give Tilladelse til Anlæg af Møller i Kjøbstæderne. Paa Landet er Forholdet det ſamme, men derimod i Kjøbstæderne er det, ſom ſagt, ſaaledes, at Regjeringen har for diſſe 10 Aar kun for en Deel faaet den Tilladelse til at give Bevilling til Anlæg af Møller der, ſom den før havde. Det ſynes alſaa ikke, at Forandringen er ſaa overordentlig ſtor, at man derfor ſkulde ville enten ſtraafe Loven eller paa det Uviſſe lade den gaae tilbage til